

Årsberetning for Intern Revision
Regnskabsåret 2016

FORORD

Intern Revision er etableret i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens beslutning af 22. februar 2008 (BR 87/08).

Intern Revision udarbejder efter afslutningen af hvert regnskabsår en årsberetning til Borgerrepræsentationen om Intern Revisions virksomhed.

Årsberetningen forelægges Borgerrepræsentationen med en indstilling fra Revisionsudvalget efter forud indhentet erklæring fra Økonomiudvalget. Beretningen er tilgængelig på Intern Revisions hjemmeside.

God fornøjelse med beretningen.

København den 29. Marts 2017

Jesper Andersen

Revisionschef
Københavns Kommune

INDHOLD

ÅRET 2016.....	4
REVISIONSUDVALGETS TILSYN MED INTERN REVISION	6
EKSTERN REVISIONS VURDERING AF INTERN REVISION.....	6
INTERN REVISIONS UAFHÆNGIGHED	7
SEKRETARIATSBETJENING AF REVISIONSUDVALGET	7
UDFØRT ARBEJDE.....	8
Lovpligtig revision.....	8
Økonomistyring	9
Større konsulentopgaver	9
Mindre konsulentopgaver.....	9
2016 I TAL.....	10
Ressourcer.....	10
Regnskab	12

ÅRET 2016

Flere væsentlige tiltag i Københavns Kommune i 2016 har også præget året i Intern Revision.

I forbindelse med implementering af kommunens nye økonomisystem Kvantum, var Intern Revision den første enhed i kommunen der blev idriftsat på systemet pr. 1. januar 2017. At Intern Revision var de første på Kvantum, har bidraget til projektets mulighed for at teste systemet i en mindre enhed men lige så vigtigt, at vi som revision har fået indblik i systemet, de tilrettelagte forretningsgange og interne kontroller.

Københavns Kommune påbegyndte allerede primo 2016 implementering af en ny EU – Databeskyttelsesforordning, som erstatter den nuværende Persondatalov. Opgaven er forankret i et Legal Compliance Projekt (LCP), og vil være et højt prioriteret projekt i kommunen i den kommende tid og frem til maj 2018, hvor en ny Databeskyttelsesforordning træder i kraft. Projektet berører alle kommunens forvaltninger og institutioner og vil indebære et større eller mindre forandringsprojekt for kommunens medarbejdere, afhængigt af i hvilket omfang de behandler personoplysninger.

Ifølge forordningen skal kommunen udpege en databeskyttelsesrådgiver – en såkaldt DPO (Data Protection Officer). Pågældende skal sørge for, at kommunen lever op til reglerne og har et rådgiveransvar i forhold til resten af organisationen samt en opgave i forhold til at kontrollere, om reglerne bliver efterlevet. I Københavns Kommune er der etableret en DPO funktion i Intern Revision, og Revisionschefen er udpeget som kommunens DPO.

Som DPO har Intern Revision påtaget sig en omfattende opgave med bistand til gennemførelse af forvaltningsprojekter, herunder med kortlægning af aktivitetslandskaber, behandlingsprocesser, prioritering og risikovurdering.

Endelig har begreberne ledelsestilsyn og end-to-end processer fyldt meget. Økonomiudvalget har besluttet at anmode revisionen om fremover i forbindelse med årsregnskabet proaktivt at rapportere til Økonomiudvalget om, hvorvidt det ledelsestilsyn, som foretages i forvaltningerne, er betryggende.

I 2016 og 2017 er fokus rettet mod design af styringsregler i Københavns Kommune og implementering af delegationsbeskrivelser og identifikation af risikoområder i forvaltningerne. I 2017 og 2018 vil fokus være rettet mod, hvorvidt der for de enkelte risikoområder er beskrevet forretningsgange, interne kontroller og relevant styringsinformation til ledelsen.

Aktuelle og tilgængelige regler er en forudsætning for, at ledere og medarbejdere kan udmønte gældende lovgivning, kommunalpolitiske beslutninger og regler. Desuden skal reglerne sikre en ensartet og effektiv opgaveløsning og at der gennemføres de kontroller, der skal sikre en hensigtsmæssigt drift og et regnskab udarbejdet i overensstemmelse med gældende regler.

Intern Revision har med sparring til Økonomiforvaltningen bidraget væsentligt ved etablering af et regelhierarki, opdatering af Kasse- og Regnskabsregulativet samt udarbejdelse af nye fælles administrative forretningscirkulærer for blandt andet ledelsestilsyn, indkøb og indtægter.

Forretningscirkulæret for ledelsestilsyn indeholder retningslinjer for tilrettelæggelsen af selve ledelsestilsynet. Desuden er indeholdt et metodeværktøj til inspiration til tilrettelæggelsen af den enkelte forvaltnings ledelsestilsyn og en kvalitetsstandard for udarbejdelse af forretningsgange i Københavns Kommune. I samarbejde med Koncernservice og en ekstern konsulent har Intern Revision påtaget sig at undervise forvaltningerne i anvendelse af kvalitetsstandarden herunder arbejdet med risikostyring.

Under skyldig hensyntagen til vores uafhængighed er Intern Revision på mange områder en konstruktiv rådgiver både som observatør i flere styregrupper, og deltager i flere projekter. Endelig modtager vi mange henvendelser fra forvaltningerne om regnskabs- og revisionsmæssige spørgsmål, og vi søger aktivt dialogen med forvaltningerne, tværgående faglige foraer m.v.

Formålet med vores deltagelse i sådanne aktiviteter/projektet er proaktivt at medvirke til at forretningsgange, interne kontroller m.v. tilrettelægges effektivt for at undgå fejl i sagsbehandlingen med økonomiske konsekvenser, negativ omtale af kommunen, økonomiske tab, fejl i regnskabet, besvigelser, revisionsbemærkninger m.v.

Med uafhængighed, integritet og høj faglig kvalitet som vores særkende, vil Intern Revision fortsætte arbejdet med at bidrage med transparent og troværdig information og kompetent rådgivning.

Det er vigtigt for os, at vores interessenter opfatter os som en enhed, der skaber værdi for Københavns Kommune. Værdien skaber vi ved at løse de opgaver, der forventes og efterspørges, og som er defineret i vores funktionsbeskrivelse. Det kan være vanskeligt, at vurdere hvad der skaber værdi i fremtiden, og derfor må vi i samarbejde med vores opdragsgiver opstille en hypotese for, hvad revisionens interessenter vil opfatte som værdiskabende.

I 2017 er Intern Revisions hypotese for værdiskabende aktiviteter i ikke prioriteret rækkefølge:

- Bistå Deloitte med lovpligtig revision
- Løse de opgaver som er fastlagt i revisionsplanen for 2017
- Følge op på tidligere afgivne revisionsbemærkninger og kritiske forhold i revisionsrapporter
- Understøtte implementering af nyt kasse- og regnskabsregulativ og forretningscirkulærer
- Understøtte implementering af KVANTUM
- Understøtte legal compliance projektet og kommunens it-sikkerhedsarbejde

- Sikre/påse fremdriften i forvaltningernes arbejde med ledelsestilsyn herunder implementering af standardiserede procesbeskrivelser
- Etablering af DPO funktion internt i IR
- Løbende tage opgaver op (egen driftsundersøgelser, WB sager m.v.)

REVISIONSUDVALGETS TILSYN MED INTERN REVISION

I henhold til Revisionsregulativet for Københavns Kommune § 21 skal Revisionsudvalget føre tilsyn med den Interne Revisions virksomhed. Tilsynet varetages blandt andet med udgangspunkt i Funktionsbeskrivelsen for Intern Revision. Revisionsudvalget har i 2016 modtaget og behandlet information og dokumentation for alle Intern Revisions revisionsfaglige forhold samt forhold omkring Intern Revisions øvrige virksomhed. I al væsentlighed er følgende anvendt som grundlag for tilsynet:

Revisionsudvalget har udtrykt tilfredshed med Intern Revisions arbejde i 2016 og har herunder vurderet, at Intern Revisions uafhængighed har været intakt.

- *Revisionsplan 2016 for Intern Revision samt løbende ændringer hertil*
- *Gennemførte revisioner og opfølgingsrevisioner*
- *Væsentlige konsulentydelse*
- *Administration af kontrakt med ekstern revisor, herunder uafhængighedsvurderinger vedr. ekstern revisors konsulentopgørelser*
- *Årsberetning for Intern Revision*
- *Intern Revisions kvartalsprognoser og årsregnskab*

EKSTERN REVISIONS VURDERING AF INTERN REVISION

Intern Revision har i lighed med tidligere år haft et tæt samarbejde med den eksterne revision, Deloitte, herunder har Intern Revision via lovpligtige/finansielle revisioner og forvaltningsrevisioner bidraget til den samlede revision af Københavns Kommune.

Den eksterne revision har udtrykt tilfredshed med samarbejdet og revisionsresultater og har herunder vurderet, at Intern Revisions uafhængighed har været intakt.

INTERN REVISIONS UAFHÆNGIGHED

Intern Revision er etableret som en uafhængig enhed, der administreres direkte under Borgerrepræsentationen. Intern Revision refererer til Borgerrepræsentationen via Revisionsudvalget. Organiseringen skal sikre, at Intern Revision kan forsyne Borgerrepræsentationen, udvalgene og den administrative ledelse med objektive og uafhængige vurderinger af, om forvaltningen af kommunens økonomiske midler sker på en hensigtsmæssig måde.

Intern Revisions observationer og risikovurderinger skal således være upåvirket af eksempelvis ledelsesmæssige eller politiske dagsordner. Intern Revision har derfor en forpligtelse til løbende at evaluere og vurdere, hvorvidt Intern Revisions uafhængighed ikke blot er formel, men også er reel.

Det er Intern Revisions vurdering, at uafhængigheden har været intakt i 2016.

SEKRETARIATSBETJENING AF REVISIONSUDVALGET

Intern Revisions sekretariatsbetjening har fulgt revisionsudvalgets forretningsorden, herunder er praktiske forhold løbende afstemt med formanden for revisionsudvalget, Lars Weiss og næstformand Rikke Lauritzen.

Udvalgets mødeaktivitet har været fastlagt for hele året og har omfattet 10 ordinære møder. Dagsordener og beslutningsprotokoller er udsendt og godkendt som foreskrevet. Alle revisionsudvalgets beslutninger er truffet på grundlag af formelle indstillinger med nødvendige bilag.

Mødeplaner, dagsordner og beslutningsprotokoller er formidlet til alle i kommunen via kommunens intranet på samme vis, som Intern Revisions årsplaner, rapporter, beretninger m.v. er formidlet.

Som fast punkt på revisionsudvalgsmøderne redegør Intern Revision for alle udførte revisioner samt øvrige faglige aktiviteter. Revisionsudvalget har i 2016 bestået af:

Lars Weiss
Formand

Rikke Lauritzen
Næstformand

Klaus Mygind

Henrik Nord

Taner Yilmaz
Suppleant

Nishandan Ganesalingam
Suppleant

Jens-Kristian Lütken

UDFØRT ARBEJDE

Intern Revisions opgaver initieres dels via årets revisionsplan, dels kan opgaver igangsættes i løbet af året, såfremt der identificeres nye risikoområder, og dels kan opgaver ønskes af en forvaltning eller Revisionsudvalget.

Såfremt opgaven initieres af en forvaltning, vurderer Intern Revision forholdets risiko og væsentlighed, og hvorvidt der bør gennemføres en egentlig revisionsundersøgelse. I så fald følges den revisions- og rapporteringsproces, der er fastlagt af Borgerrepræsentationen i den vedtagne Funktionsbeskrivelse for Intern Revision. Alternativt håndteres henvendelsen som konsultativ bistand, der afrapporteres ved en konsulentrapport, et notat eller pr. mail.

Revisionsrapporter indeholder observationer, risikovurderinger samt forvaltningens handlingsplaner. Endvidere indeholder rapporterne Intern Revisions anbefalinger, der kan anvendes som inspiration til forvaltningens handlingsplaner. Rapporter fremsendes til den ansvarlige forvaltning samt til Revisionsudvalget. Rapporter sendes endvidere til Økonomiforvaltningen til eventuel videre foranstaltning overfor Økonomiudvalget - som følge af udvalgets lovpligtige indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for alle kommunens administrationsområder. Opgaver er i overvejende grad fastlagt i Intern Revisions årsrevisionsplan, der er behandlet og godkendt af Revisionsudvalget, herunder eventuelle ændringer til revisionsplanen.

Lovpligtig revision

Rapportering vedr. lovpligtig revision som bistand til Deloitte:

- ✓ KK – Revision af lønområdet 2015
- ✓ KK – Revision af indkøbsområdet 2015
- ✓ Erklæring på refusionsopgørelse, tjenestemandspensioner vedr. kommunalreformen 2015
- ✓ Årsregnskabsrevision (Balancerevision) 2015
- ✓ Årsregnskabsrevision (Løn) 2015
- ✓ ØKF-Erklæring vedrørende lærerpensioner 2015
- ✓ KK – Revision af lønområdet 2016
- ✓ KK – Revision af indkøbsområdet 2016
- ✓ ØKF – Vederlag politikere

Økonomistyring

- ✓ BUF – Pædagogisk økonomisk friplads
- ✓ ØKF - Overførselssagen 2015/2016
- ✓ ØKF – Risikolisten
- ✓ TMF – Administrationsbidrag affaldsområdet
- ✓ SUF – Beboermidler
- ✓ ØKF - Intern forsikringsordning 2016
- ✓ TMF - Byggesagsgebyrer
- ✓ ØKF – Kommunens samhandel med it-leverandør

Større konsulentopgaver

- ✓ SUF – Rundskuedagen
- ✓ KK - Whistleblowersager
- ✓ ØKF – Skybrudssagen – opfølgning – delrapport 2 (2014)
- ✓ ØKF – Styregruppe Nyt lønsystem
- ✓ KK – Avanceret regnskab

Observatør i følgende større projekter:

- ✓ KVANTUM Økonomisystem
- ✓ BUF Taskforce
- ✓ Styregruppe betryggende kontrolmiljø i KK
- ✓ Lønkontrolprojektet
- ✓ Fasit it-system – BIF
- ✓ Legal Compliance projektet

Mindre konsulentopgaver

- ✓ 24 mindre konsulent- / rådgivningsopgaver
- ✓ 2 interne undervisningsforløb

2016 I TAL

Ressourcer

Intern Revision var for 2016 budgetteret med 11 årsværk, men efter etablering af DPO funktionen 1. september 2016 udgør det budgetterede personaletal 14 årsværk. To stillinger vedrørende DPO funktionen er besat fra 1. januar 2017. Der er således ikke vakante stillinger ultimo 2016. Vakante stillinger i årets løb har dog medført, at årets opgaver er løst med 11,2 årsværk. Stigningen i den gennemsnitlige lønudgift kan henføres til de vakante stillinger. Den gennemsnitlige lønudgift i december måned 2016 med fuld bemanning er 652 t. kr.

Intern Revision er jf. Funktionsbeskrivelsen normeret til 11 årsværk, og har i 2016 gennemsnitlig været 11.2 årsværk. Med etablering af DPO funktionen 1. september 2016 er normeringen udvidet med 3 årsværk. Stillingerne er dog først besat efter 1. januar 2017.

Der er sket en stigning i den gennemsnitlige lønudgift fra 2015 til 2016, hvilket kan henføres til personalesammensætningen og årets vakante stillinger.

Lønudgift regnskab (1.000 kr.)			Personale vedtaget budget (Årsværk)			Personale regnskab (Årsværk)			Gennemsnitslønudgift pr. Årsværk (1.000 kr.)		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7.122	6.639	7.876	11,7	11,0	11,0	10,4	9,9	11,2	685	671	703

Personalesammensætningen udgør ultimo 2016.

- ✓ 1 Revisionschef/DPO
- ✓ 1 Sekretær
- ✓ 6 Senior managers
- ✓ 4 Revisorer

2 medarbejdere er fratrukket i 2016, heraf er den ene medarbejder overgået til en stilling i Kvantum programmet.

En medarbejderomsætning svarende til 1-2 medarbejdere pr. år er tilfredsstillende, og Intern Revision finder det positivt, hvis medarbejdere søger udfordringer i andre stillinger i Københavns Kommune.

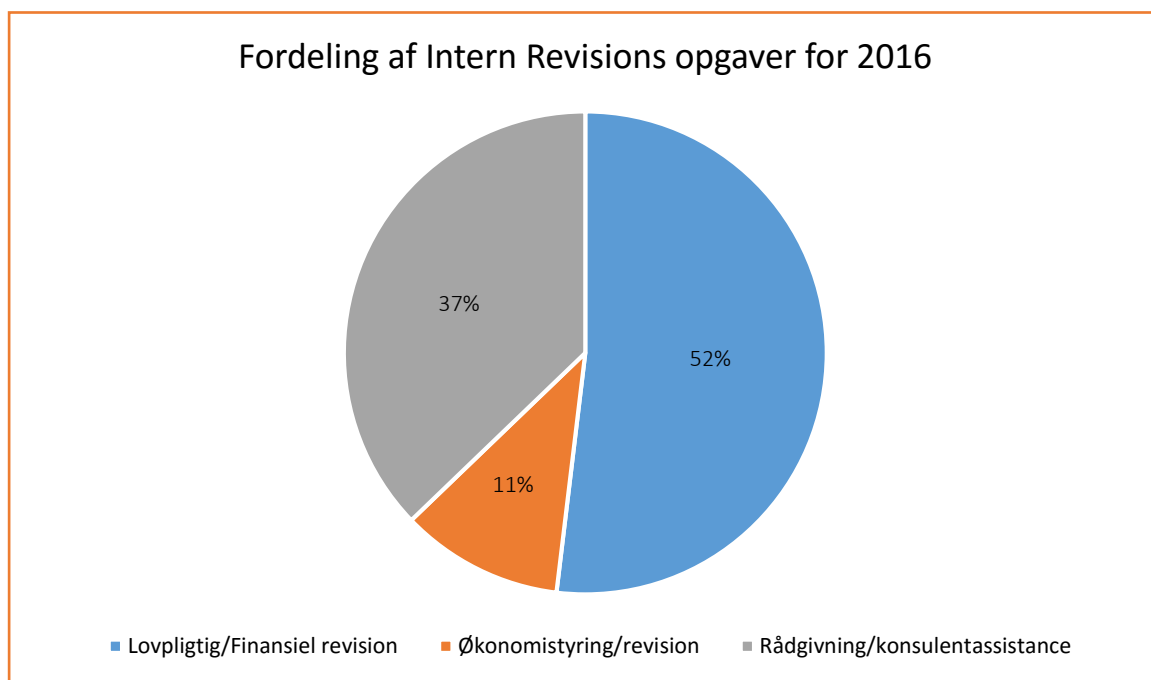
Sygefravær har i 2016 udgjort samlet 46 dage, hvilket svarer til 4,1 pr. årsværk. Dette vurderes som tilfredsstillende, og vi arbejder med et idealmål på 6 dage pr. årsværk.

Sygefravær pr årsværk	2014	2015	2016
Kort fravær	3,1	4,5	4,1
Langtidsfravær	0	0	0
Total	3,1	4,5	4,1

Der planlægges med 1.320 timer pr. medarbejder til udførelse af konkrete revisions- og rådgivningsopgaver, I 2016 er var det samlede timebudget 12.842 timer. Der er i 2016 leveret 12.940 timer fordelt på de 3 hovedopgaver.

Fordeling af Intern Revisions anvendte ressourcer (timer) i forhold til de 3 hovedopgaver i henhold til funktionsbeskrivelsen ser ud som følger:

Måltal for fordelingen er følgende:

- ✓ Lovpligtig og finansiel revision 40%
- ✓ Økonomistyring 35%
- ✓ Konsulentassistance 25%

Rådgivning/konsulentassistance har i 2016 udgjort en væsentlig større andel af de anvendte ressourcer. Dette kan væsentligst tilskrives revisionsarbejder i tilknytning til arbejdet med ledelsestilsyn i forvaltningerne, som er påbegyndt i 2016.

Regnskab

Driftsregnskab 2016 omfatter løn og øvrige driftsudgifter for Intern Revision (bevilling 1950), udgift til ekstern revisor til lovpligtig revision (bevilling 1970) samt pulje til udvidet forvaltningsrevision (bevilling 1960).

Bevilling	Vedtaget budget	Korrigeret budget	Regnskab	Afvigelse
<i>Service (1.000 kr.)</i>				
Bevilling 1950 Intern Revision	8.222	9.036	7.882	1.154
Bevilling 1960 Pulje til udvidet revision	1.428	1.428	1.473	-45
Bevilling 1970 Ekstern Revision	3.487	3.487	3.441	46
I alt	13.137	13.951	12.773	1.155

For bevilling "1950 Intern Revision" kan mindre forbruget væsentligst henføres til vakante stillinger og særligt etablering af en ny data beskyttelses funktionen, hvor stillingerne først besat primo 2017.

Det samlede mindre forbrug er 1.155 t.kr. Intern Revision har søgt om overførsel af 763 t.kr. fra budget 2016 til 2017 vedrørende lov- eller kontraktmæssigt bundne midler, som kan henføres til ekstern bistand ved løsning af særlige opgaver. Såfremt overførslen godkendes udgør det reelle mindre forbrug i 2016 i alt 392 t.kr.